Вх. № НО-05-06-80/13.12.2013г.

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ганета Минкова Минкова

член на Научното жури, назначено със Заповед № РД-09-72/22.10.2013 г. на Директора на Института за държавата и правото при БАН, за присъждане на образователната и научна степен „доктор" по професионално направление 3.6 Право,
на Теодора Любомирова Георгиева

1. ДАННИ ЗА ПРОЦЕДУРАТА

Теодора Любомирова Георгиева, докторантка в Института за държавата и правото при БАН, е подала заявление, с което желае да бъде допусната до защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор", професионално направление 3.6 Право. Темата на дисертационния труд е „Административнонаказателни производства по българското законодателство".

Съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и правилника за неговото прилагане (ПЗРАСРБ) докторантката е приложила: автобиография; копие от диплома за завършено висше образование; заповеди за зачисляване, удължаване на срока и за отчисляване от задочна докторантура; протоколи от положени изпити съгласно индивидуалния план; списък и копия на публикации; справка за приносите; преценка на научния ръководител; други сертификати, дипломи и удостоверения.

Дисертационният труд е обсъден от секцията по публичноправни науки към ИДП при БАН на заседание, проведено на 09.10.2013 г., като е дадено положително становище за откриване на процедура по неговата защита.

Преценката на представените документи показва, че са налице условията за провеждане на защита за присъждане на образователната и научна степен „доктор", уредени в ЗРАСРБ.

2. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТКАТА

Теодора Любомирова Георгиева е родена на 29.12.1976 г. в гр. Търговище. Тя е завършила средно образователно училище за европейски езици в гр. Русе. През 2003 г. завършва право в Юридически факултет на СУ „Св. Кл. Охридски" с много добър успех (5.46) от семестриалните изпити и успех отличен (6.00) от положените държавни изпити.

Госпожа Георгиева е била консултант в правна кантора и дружество. От 2005 г. тя работи в Софийска районна прокуратура - първоначално като младши прокурор, а от 2007 г. до настоящия момент е прокурор. Госпожа Георгиева има шестмесечен курс за начално обучение на младши прокурори в Национален институт по правосъдие – гр. София.

Теодора Георгиева е задочна докторантка. Срокът за нейното обучение е 4 години, считано от 10.10.2008 г. до 10.10.2012 г., като първоначалният срок е удължен с шест месеца.

Госпожа Георгиева е била на тримесечно обучение в Институт за правни научни изследвания, гр. Лондон, по програма „Еразъм", като представя сертификат за обучението. Тя е участвала и в научни семинари и конференции, някои от които в чужбина, като на тях е представяла доклади.

Госпожа Георгиева владее в различна степен френски, английски и руски език.

3. ОПИСАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД И ДРУГИТЕ ПРЕДСТАВЕНИ ПУБЛИКАЦИИ

3.1. Структуриране на дисертационния труд

Докторантката представя дисертационен труд на тема „Административнонаказателни производства по българското законодателство" в обем от 225 страници, включително приложени декларация за оригиналност и достоверност и списък с използваната литература.

Дисертационният труд съдържа увод, пет глави и заключение, като в структурно отношение трябва да бъдат направени някои забележки. Уводът не отговаря на изискванията за въвеждане в проблематиката, за посочване на основните въпроси, които са обект

на изследване, и за очертаване на използваните методи на научно изследване. Затова той трябва да се разглежда заедно с очертаните в автореферата задачи и методи на изследването и по този начин да се извлече необходимата информация за насоките, в които са съсредоточени научните интереси на докторантката. Заключението, което неправилно е поставено между четвърта и пета глава, е твърде кратко и в него не се систематизирани достатъчно ясно основните изводи, които произтичат от дисертационния труд. В това отношение заключението се допълва от изводите, които се съдържат и са изведени в края на отделни глави. Като изключим недоброто позициониране и формулиране на ключови тези в увода и заключението, структурата на дисертация в глави, точки и подточки е удачна. Съществува вътрешна логика и последователност на изложението, което показва познаване на материята, възможности за нейния анализ и за синтез на изводи.

3.2. Актуалност на тема на дисертационния труд

По отношение на актуалността на изследването трябва да посочим, че докторантката е положила необходимите усилия, за да представи нови данни и да стигне до приносни моменти в една материя, уредена нормативно преди десетилетия в правната ни система, за която съществуват теоретични разработки.

3.3. Описание на отделните части на дисертационния труд

Първата глава „Възникване на административнонаказателното право в България" съдържа много конкретна информация и цитиране на редица текстове от нормативни актове, което в някои случаи може да бъде избегнато. Целта на изложението е да се проследят в исторически аспект идеите, които българският законодател е възприел през различни етапи от съществуването на административното наказване у нас. Тъй като познавам първоначалния вариант на дисертационния труд, който беше в двойно по-голям обем, мога да посоча, че тази глава съдържаше много повече подробности в исторически план. В представената дисертация ретроспекцията е значително намалена, а информацията - обобщена, като основно се акцентира върху влиянието на различни правни системи върху възгледите на българския законодател през отделните периоди на историко-политическото ни развитие.

В глава втора „Понятие за административно нарушение. Отлики от престъплението" могат да бъдат откроени два основни момента: извеждане на характеристиките на административното нарушение и посочване на случаи, при които едно и също деяние може да бъде квалифицирано и като престъпление, и като административно нарушение.

По отношение на характеристиката на административното нарушение трябва да се посочи, че изложението е систематично, а застъпените гледни точки са ясни и аргументирани. Направени са паралели между административното нарушение и престъплението от гледна точка на основните белези, които ги характеризират, което показва умение за сравнително-правен анализ. В крайна сметка са изведени девет характеристики на административното нарушение, което представлява детайлно и точно разработване на поставената задача, а именно да се очертае какво се разбира, с оглед на позитивното право и на теорията, под „административно нарушение".

В глава трета „Административнонаказателно производство и процес по ЗАНН" са разгледани въпросите за характера на акта за установяване на административно нарушение и на наказателното постановление, за доказателствената тежест в процеса, за съдебното оспорване на наказателното постановление пред въззивна иннстанция и на първоинстанционното съдебно решение пред касационна инстанция. В тази глава е добре разработен въпросът за доказателствата и доказателствената тежест в процеса.

Разгледан е изготвен проект за Административнонаказателен кодекс, като се прави анализ на посочените там основания за отмяна или изменение на наказателното постановление от съда.

В глава четвърта „Специфики на особените административнонаказателни производства" са разглеждат случаи по специални закони, в които се налагат глоби, но в някои случаи процедурата или видовете наказания се отклоняват от правилата на ЗАНН. Специално внимание е обърнато на производството за налагане на имуществени санкции на юридически лица, уредено в чл. 83а и сл. от ЗАНН.

В глава пета „Система на административните санкции в Европа" е направен преглед на нормативната уредба на административните

нарушения и наказания в Белгия, Германия, Великобритания и Италия.

3.4. Автореферат

Авторефератът отразява пълно и правилно съдържанието и характеристиките на дисертационния труд, като самостоятелно са изведени научните приноси на дисертационния труд.

3.5. Други представени публикации

Представени са четири публикации по темата на дисертацията, което отговаря на нормативните изисквания.

4. НАУЧНИ ПРИНОСИ

4.1. Като научен принос трябва да се разглеждат изводите, направени от проучването на проекта на Закона за административните нарушения и наказания. Докторантката сочи какви са били първоначалните варианти за някои текстове и как е направен избор между един от няколкото предложени варианта – например идеята да се обърне тежестта на доказване, като се приеме, че фактическите констатации в акта за установяване на административно нарушение се приемат за верни до доказване на противното. Това е един от критикуваните принципите, възприети в позитивното ни право, но и до днес той е регламентиран в действащи нормативни актове, включително в областта на административното наказване, за което са посочени примери в глава трета на дисертационния труд. Направеният сравнително-правен анализ може да послужи и при една бъдеща работа върху проект за Административнонаказателен кодекс.

4.2. Приносни моменти представляват примерите от нормативни актове и техния анализ във връзка със сходни административнонаказателни и наказателни състави. Тезата на докторантката е, че единствено обстоятелството, кой орган пръв ще установи противоправното деяние, определя дали производството ще бъде образувано и проведено по реда за наказване на извършител на престъпление или по реда за санкциониране на административнонаказателно отговорно лице. Същевременно в някои административнонаказателните състави се предвиждат по-тежки наказания, отколкото в сходни състави по Наказателния кодекс. Изводът на докторантката е, че между текстовете на

Наказателния кодекс и отделни административнонаказателни разпоредби по специални закони няма синхрон. Това би могло да постави въпроса за кодификация на съставите и в областта на административното наказване, за да може по-лесно да се синхронизират текстовете между два кодифицирани нормативни акта – Наказателния кодекс и бъдещ Административнонаказателен кодекс, който по отношение на материалното право може да съдържа не само обща част, а да има и специална част с конкретни състави. Докторантката обаче не излага подобна теза, защото счита, че характерът на административното нарушение, като свързано с нарушение на правни норми относно управлението на държавата, изисква не само включване на административнонаказателни състави в специалните закони, но и в нормативни административни актове.

4.3. Докторантката предлага споразумението да се уреди като процесуална възможност за приключване на производството и в административнонаказателния процес, като излага свои аргументи за това предложение *de lega ferenda*.

4.4. По отношение оспорването пред касационна инстанция се прави предложение то да се образува с протест на прокурора, но не и по жалба на административнонаказващия орган, който като правораздавателна инстанция не би трябвало да бъде и страна в следващите фази на процеса.

5. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Дисертационният труд съдържа някои неточности. Например в глава трета се сочи, че административният акт има нормативен характер (с. 92), като в случая всъщност става дума, че административният акт, като всеки юридически акт, е задължителен за своите адресати; действията на администрацията са ненормативни (с. 93); актът за установяване на административно нарушение е вътрешноведомствен акт (с. 95) и т.н.

Не може да бъде споделено и изразеното в дисертацията разбиране, че наказателното постановление е по-скоро административен, отколкото правораздавателен акт. Тази теза води до следните изводи: при издаване на наказателно постановление трябва да бъдат следвани принципите на АПК (с. 125); наказателното

постановление се издава при липса на спор, като с неговото издаване започва правен спор (с. 122); основанията за оспорване пред първата съдебна инстанция са основанията по АПК, не по НПК, въпреки че той се прилага субсидиарно в административнонаказателното производство (с. 132) и др. При така застъпената теза за характера на наказателното постановление като административен акт са допуснати съществени грешки.

Твърде много са цитиранията на други автори, като някъде цяла страница е заета от буквално предаден цитат на друг автор. Добре е тезите на други автори да се излагат накратко, за да може докторантката да представи повече собствени аргументи.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки направените критични бележки, считам, че представените дисертационен труд и други научни публикации отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му. Затова, на основание чл. 11 ЗРАСРБ, изразявам становище уважаваното научно жури да гласува положително на Теодора Любомирова Георгиева, задочна докторантка към Института за държавата и правото при БАН, да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор" по професионално направление 3.6 Право.

13.12.2013г.
Гр. София

Председател на научното жури:.....
проф. д-р Г. Минкова